

Keerzijde aan ingreep in gezin

Kinderen uit huis plaatsen die door hun ouders worden mishandeld, is niet altijd verstandig. Het kan traumatische gevolgen hebben.

Van onze verslaggeefster
Anneke Stoffelen

AMSTERDAM Hoe ver moet de overheid gaan om dodelijke kindermishandeling te voorkomen? Veel verder dan nu, stelde de Onderzoeksraad voor Veiligheid deze week. Kinderen moeten sneller uit huis worden geplaatst. Maar deskundigen uit de jeugdzorg vrezen de traumatische effecten. 'Er is één ding dat hulpverleners niet kunnen bieden, en dat is de onvoorwaardelijke liefde van een ouder voor een kind', zegt directeur Maud Groenberg van Bureau Jeugdzorg Zuid-Holland.

De Onderzoeksraad selecteerde de 27 gruwelijkste voorvallen tussen 2004 en 2007 en analyseerde op basis daarvan wat er mis is met jeugdzorg. Op die methode valt wel wat af te dingen. Op dezelfde manier zou je het niveau van de gezondheidszorg kunnen vaststellen door de ergste medische missers van de afgelopen tijd te onderzoeken, of de kwaliteit van de journalistiek door de 25 grootste canards te ontleden.

'Vals alarm', schrijven forensisch psychologe Corine de Ruiter en kinderarts Ferko Öry in reactie op het onderzoek. 'Zo lang we niet weten hoe groot het percentage 'valse alarmen' in verhouding tot het percentage 'missers' is, zijn conclusies over 27 gevallen te voorbarig.'

Hard en sneller ingrijpen in gezinnen heeft een keerzijde en kan zwaar traumatische gevolgen hebben. Een kind dat niet opgroeit bij zijn eigen ouders, loopt hoe dan ook schade op.

Hoeveel sterfgevallen moet je voor-

komen om duizenden andere 'valse alarmen' te compenseren? 'Die vraag is bijna niet te beantwoorden', zegt Mariëlle Bruning, hoogleraar jeugdrecht aan de Universiteit Leiden. Sinds de dood van peuter Savanna in 2004, die stierf door mishandeling, is jeugdzorg een stuk voorzichtiger geworden. Er volgden meer uithuisplaatsingen; het aantal kinderen dat jaarlijks door de rechter onder toezicht wordt gesteld, verdubbelde het afgelopen decennium. Bruning: 'Nooit hadden zoveel kinderen een beschermingsmaatregel.'

Daarmee loopt Nederland internationaal in de pas, zegt Caroline Vink van het Nederlands Jeugd Instituut, auteur van het rapport *Jeugdzorg in Europa*. 'Ook in Engeland en Duitsland zie je dat door een aantal gruwe-

'Je biedt ouders hulp in het belang van het kind'

lijke incidenten een maatschappelijke discussie is losgebarsten. Ook daar streeft men naar een strengere aanpak' Wel een verschil volgens Vink: de beschikbaarheid van pleeggezinnen. Die is in Nederland veel lager dan in omringende landen.

Dat is een probleem, want wie kinderen weghaalt bij ouders, moet wel een beter alternatief bieden. Plaatsing in een tehuis, zoals bij gebrek aan pleegzorg vaak gebeurt, is dat al-

leen in dramatische gevallen.

'Ook kindermishandeling kent gradaties', zegt directeur Groenberg. 'Om het ruw te zeggen: de vader met de bijl is een zeldzaamheid. In bijna alle gevallen komt mishandeling voort uit onmacht. Wat wij veel vaker zien, is bijvoorbeeld een werkloze vader die zich enkele keren per week laat vollopen in de kroeg en daarna thuis een klap uitdeelt.'

In zulke gevallen streeft Bureau Jeugdzorg ernaar een einde te maken aan het geweld door ouders hulp te bieden. Groenberg: 'In het rapport lijkt het daarom alsof hulpverleners te vaak de kant van ouders kiezen. Maar je biedt die hulp juist in belang van het kind. Uit onderzoek blijkt dat mishandelde kinderen achteraf bijna altijd zeggen: ik wilde niet weg bij mijn ouders, ik wilde dat het geweld stopte. Die loyaliteit is enorm.'

Naar schatting sterven er in Nederland jaarlijks 35 kinderen aan mishandeling door een familielid. Volgens Mariëlle Bruning moet het jeugdhulpverleners makkelijker worden gemaakt om in te grijpen. 'In veel andere landen kan het oordeel van de kinderrechtter ook achteraf plaatsvinden. Dat heeft ook nadelen, maar hulpverleners kunnen dan wel sneller handelen.'

Ook zou het helpen als artsen verplicht worden vermoedens van kindermishandeling te melden, denkt de hoogleraar. 'Misschien kun je door een betere aanpak het aantal sterfgevallen terugbrengen tot ongeveer twintig per jaar. Maar we moeten ook onder ogen zien: niet alle incidenten zijn te voorkomen.'

» Uithuisplaatsingen

Uit huis en onder toezicht geplaatste kinderen, x 1.000

